

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Uudella lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa korvattaisiin voimassa oleva hallintolainkäyttölaki (586/1996). Ehdotuksen laatimisessa on otettu huomioon hallintolainkäyttölain soveltamisesta saadut käytännön kokemukset ja muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja muut uudistustarpeet.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman (2015) mukaan oikeusprosesseja nopeutetaan ja mahdollistetaan tuomioistuinten keskittyminen ydintehtäviin. Lyhennetään tuomioistuinten käsittelyaikoja muun muassa kehittämällä korkein hallinto-oikeus aidoksi ennakkoratkaisutuomioistuimeksi.

Tausta

Oikeusministeriön asettama prosessityöryhmä laati ehdotuksen laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (OMML 4/2011). Nyt lausunnonle lähetettävä esitysluonnos perustuu tähän mietintöön ja siitä annettuihin lausuntoihin.

Tavoitteet

Laissa säädettäisiin hallintoasioita koskevasta oikeudenkäynnistä nykyistä täsmällisemmin ja informatiivisemmin. Esityksessä otetaan huomioon muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja muut uudistustarpeet.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnonantajia pyydetään erityisesti lausumaan luonnoksessa esitetyistä keskeisistä ehdotuksista.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet >

Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan oikeusministeriölle **viimeistään tiistaina 13.6.2017**.

Valmistelijat

Lisätietoja lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voit pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lisätietoja asiasta antavat (s-postiosoitteet etunimi.sukunimi@om.fi):

Manner, Arja, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto, p. 02951 50450

Attila, Eeva, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto, p. 02951 50328

Koivuluoma, Anu, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto, p. 02951 50228

Tarkka, Anna-Stiina, lainsäädäntösihteerin, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto, p. 02951 50241

Linkit

<http://valtioneuvosto.fi/hanke?selectedProjectId=14004> - Linkki valtioneuvoston hankkeet - sivulle.

Liitteet:

HE_laki oikeudenkäynnistä_hallintoasioissa_luonnos.pdf - HE luonnos; laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa

HE_HOL_LIITELAIT_rinnakkaisteksti_luonnos.pdf - Liitelait

HOL_prop_huvudsakliga_innehall_sv.pdf - Propositionens huvudsakliga innehåll

HOL_lagen_sv.pdf - Lag om rättegång i förvaltningsärenden

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Finanssivalvonta
Helsingin hallinto-oikeus

Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Helsingin kärjäoikeus
Helsingin oikeusaputoimisto
Hämeen ELY-keskus
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Uudenmaan oikeusaputoimisto
Joensuun kaupunki
Julkiset Oikeusavustajat ry
Juridista Föreningen i Finland rf.
Jyväskylän kaupunki
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kansaneläkelaitos, Kela
Keski-Suomen ELY-keskus
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Kutsunta-asiain keskuslautakunta
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikennevirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan oikeusaputoimisto
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maaseutuvirasto
Markkinaoikeus
Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry
Muuramen kunta
Oikeudenkäyntiavustajalautakunta
Oikeusministeriö, HAIPA-hanketoimisto
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opintotuen muutoksenhakulautakunta
Oulun kärjäoikeus
Oulun oikeusaputoimisto
Pakolaisneuvonta ry
Patentti- ja rekisterihallitus
Pelastakaa Lapset ry
Pirkanmaan ELY-keskus
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pirkanmaan oikeusaputoimisto
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon oikeusaputoimisto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Puolustusministeriö
Päijät-Hämeen käräjäoikeus
Rakennusteollisuus RT ry
RAKLI ry
Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen oikeusaputoimisto
Saamelaiskäräjät
Satakunnan ELY-keskus
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta
Sotkamon kunta
Statens ämbetsverk på Åland
Suomalainen Lakimiesyhdistys
Suomen Asianajajaliitto
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen Kiinteistöliitto
Suomen kuntaliitto
Suomen Lakimiesliitto ry
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen Oikeusapulakimiehet ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen tuomariliitto ry
Suomen Veroasiantuntijat ry
Suomen ympäristökeskus
Tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunta
Tilintarkastuslautakunta
Tulli
Turun hallinto-oikeus
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta
Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta
Ulkoasiainministeriö
Uudenmaan ELY-keskus
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Vakuutusosasto
Valtion elokuva-autokunta
Valtioneuvoston kanslia
Valtioneuvoston oikeuskansleri
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Verohallinto
Veronmaksajain keskusliitto ry
Ympäristöministeriö
Ålands förvaltningsdomstol
Ålands lads-kapsregering

Johdanto

Lausuntopyyntö on jaettu ehdotetun lain lukujen mukaisesti alaotsikoihin. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi pyydämme Teitä jäsentämään lausuntonne vastaavalla tavalla. Jokaisen luvun alla on kuvattu lyhyesti sen sisältö ja varattu tila mahdollisille kommentteillenne. Joihinkin lukuihin liittyy erityisiä kysymyksiä ja huomioita, joihin pyydämme yksilöidympiä kommenttejanne.

Yleisiä huomioita

Ehdotuksessa pykälät on numeroitu luvuittain. Lopullisessa ehdotuksessa pykälänumerointi on tarkoitus muuttaa juoksevaksi lain alusta loppuun. Ehdotuksen yhtenä tavoitteena on täsmentää nykyistä sääntelyä ja yhtenäistää käytäntöjä säilyttäen kuitenkin hallintolainkäytölle ominainen sääntelyn yleispiirteisyys ja soveltuvuus eri asiaryhmiin. Tavoitteena on myös, että esityksessä otetaan huomioon muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja muut uudistustarpeet. **Miten tavoitteet on mielestänne saavutettu?**

Lausuntonne

1 luku (Yleiset säännökset)

Luvussa olisi säännökset lain tarkoituksesta, soveltamisalasta ja suhteesta muuhun lainsäädäntöön, keskeiset määritelmät sekä säännös tuomarin esteellisyydestä.

Lausuntonne

2 luku (Valitus hallintopäätöksestä)

Luvussa säädettäisiin hallintopäätöksen valituskelpoisuudesta, oikeudesta valittaa hallintopäätöksestä sekä valitustiestä hallintopäätökseen.

Lausuntonne

Luvussa säädettäisiin myös toimivaltaisesta hallinto-oikeudesta (5 §). **Onko pykälä mielestänne riittävän yksiselitteinen ja täsmällinen?**

Lakiin ehdotetaan uutta säännöstä asiakokonaisuuden yhdistämisestä hallinto-oikeudessa (6 §).

- o Kannatan ehdotusta

- o Vastustan ehdotusta
- o En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

3 luku (Valituksen tekeminen)

Luvussa olisi valituksen tekemistä koskevat menettelysäännökset.

Lausuntonne

4 luku (Muu hallintolainkäyttöasia)

Luvussa säädettäisiin muun hallintolainkäyttöasian kuin valitusasian vireillepanosta ja käsittelemisestä.

Lausuntonne

5 luku (Puhevalta ja avustajan tai asiamiehen käyttäminen)

Luvussa säädettäisiin puhevallan käyttämisestä sekä asiamiehestä ja avustajasta oikeudenkäynnissä. Tarkoituksena olisi, että viittauksista oikeudenkäymiskaareen pääosin luovuttaisiin ja säännökset sisällytettäisiin tähän lakiin. Uutta olisivat säännökset asianosaisseuraannosta ja väliintulijasta.

Lausuntonne

6 luku (Asian käsittely ja selvittäminen)

Luvussa olisi perussäännökset asian käsittelystä ja tosiseikkojen selvittämisestä tuomioistuimessa. Tarkoituksena olisi, että luku etenisi oikeudenkäynnin vaiheiden mukaisesti. Tarkoituksena olisi myös korostaa tuomioistuimen prosessinjohtoon merkitystä oikeudenkäynnin sujuvuuden ja tehokkuuden turvaamiseksi.

Lausuntonne

Luvussa säädettäisiin päätöksen tehneen viranomaisen velvollisuudesta antaa tuomioistuimen pyynnöstä lausunto sakon uhalla (8 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

Säännös selvityksen rajoittamisesta olisi uusi (12 §).

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

Luvussa säädettäisiin myös eri selvitysketjuista. Uusia selvitysketjuja olisivat suullinen valmistelu ja tarkastus.

Suullinen valmistelu (13 §)

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

Tarkastus (15 §)

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

Luvussa olisi säännös järjestyssakon tuomitsemisesta tuomioistuimen arvoa loukkaavan kirjallisen aineiston toimittamisen perusteella (20 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta? Pitäisikö tuomioistuimen varoittaa kirjallisen aineiston toimittajaa ennen sakon tuomitsemista?**

7 luku (Suullinen käsittely)

Luvussa olisi säännökset suullisen käsittelyn järjestämisestä ja suullisen käsittelyn kulusta. Uutta olisivat säännökset vajaavaltaisen suullisesta kuulemisesta sekä itsekriminointisuojaista ja hyödyntämiskielloista hallintoprosessissa.

Lausuntonne

8 luku (Hallintotuomioistuimen päätöksenteko)

Luvussa säädettäisiin asian ratkaisemisesta ja päätöksen sisällöstä.

Lausuntonne

9 luku (Tiedoksianto)

Luvussa säädettäisiin hallintotuomioistuimen päätöksen tiedoksiannosta. Tarkoituksena olisi, että viittauksista hallintolakiin pääosin luovuttaisiin ja säännökset sisällytettäisiin tähän lakiin. Uutta olisi muun muassa mahdollisuus suulliseen tiedoksiantoon sekä todisteellisen tiedoksiannon vaihtoehtona tavallinen tiedoksianto asianosaisen käyttämälle avustajalle.

Lausuntonne

Ehdotuksen mukaan ainoastaan velvoittavat päätökset, joiden tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, tulisi antaa tiedoksi todisteellisesti (1 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

10 luku (Oikeudenkäyntikulut)

Luvussa olisi säännökset oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuudesta ja korvattavista oikeudenkäyntikuluista. Tarkoituksena olisi, että viittauksista hallintolakiin pääosin luovuttaisiin ja säännökset sisällytettäisiin tähän lakiin. Uutta olisi säännös oikeudenkäyntikuluista asianosaisseuraannossa ja väliintulossa.

Lausuntonne

11 luku (Päätöksen korjaaminen ja täydentäminen)

Luvussa säädettäisiin päätöksen korjaamisesta ja täydentämisestä.

Lausuntonne

Säännös päätöksen täydentämisestä olisi uusi (2 §).

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

12 luku (Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä)

Luvussa säädettäisiin valittamisesta hallintotuomioistuimen päätöksestä.

Lausuntonne

Ehdotuksen mukaan uudessa yleislaissa olisi pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (1 §). Tarvittaessa poikkeuksista säädettäisiin jatkossa erikseen.
Ehdotus valituslupamenettelystä pääsääntönä poikkeaisi voimassa olevasta laista.

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

Hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella ei nykyisten yleissäännösten mukaan ole valitusoikeutta hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Viranomaiselle ehdotetaan valitusoikeutta tilanteessa, jossa ensi asteen hallintotuomioistuin on kumonnut sen päätöksen tai muuttanut sitä (3 §). **Ehdotus päätöksen tehneen viranomaisen valitusoikeudesta poikkeaisi voimassa olevasta laista.**

- Kannatan ehdotusta
- Vastustan ehdotusta
- En ota kantaa

Mahdolliset lisäkommentit

13 luku (Ylimääräinen muutoksenhaku)

Luvussa säädettäisiin ylimääräisestä muutoksenhausta.

Lausuntonne

Kantelu ylimääräisenä muutoksenhakukeinona ehdotetaan poistettavaksi. Nykyiset kanteluperusteet yhdistettäisiin purkuperusteisiin (5 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

Luvussa ehdotetaan nimenomaista säännöstä ylimpien laillisuusvalvojen oikeudesta hakea purkaa lainvoimaiseen päätökseen (6 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

Ehdotuksen mukaan muun hakijan kuin viranomaisen olisi päätöksen purkamista koskevassa asiassa käytettävä lainoppinutta avustajaa (6 §). **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

14 luku (Päätöksen täytäntöönpano ja hallintotuomioistuimen väliaikaiset määräykset)

Luvussa säädettäisiin päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta ja väliaikaisen oikeussuojan antamisesta hallintolainkäyttöasiassa.

Lausuntonne

Oikeudenkäymiskaareen ehdotettujen muutosten johdosta yleisiltä tuomioistuimilta poistuisi toimivalta antaa turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa. **Mitä mieltä olette ehdotuksesta?**

15 luku (Voimaantulo)

Luvussa säädettäisiin voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausuntonne

Liitelaite

Esitysluonnoksessa on tavoitteena ollut muuttaa muussa lainsäädännössä olevat viittaukset hallintolainkäyttölain pykäliin viittauksiksi uuteen lakiin. Samalla muutettaisiin vastaavasti samassa laissa olevat yleisviittaukset hallintolainkäyttölakiin. Muita yleisviittauksia hallintolainkäyttölakiin tai sitä edeltäneeseen muutoksenhausta hallintoasioissa annettuun lakiin ei muutettaisi tässä yhteydessä.

Ministeriöitä pyydetään erityisesti varmistumaan siitä, että oman hallinnonalan välttämättömät muutokset on otettu liitelaeissa huomioon tai, että kyseessä oleva ministeriö ryhtyy tarvittaviin päivittämistöimiin omaan hallinnonalaansa kuuluvan lainsäädännön osalta mahdollisimman pian. Lisäksi pyydetään kiinnittämään huomiota siihen, että viittauksen muuttaminen yleislain valituslupasäännökseen johtaa siihen, että kyseisessä asiassa edellytettäisiin valituslupaa.

Mahdolliset kommentit

Yksityiskohtaisia huomioita

Kirjaattehan pykäläkohtaiset **tekniset** huomionne tämän alaotsikon alle.

Tekniset huomionne

Manninen Sami
Oikeusministeriö

Manner Arja
Oikeusministeriö